

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІТИЧНІ СТУДІЇ: СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ для студентів

спеціальності	033 Філософія
рівня вищої освіти	перший (бакалаврський)
освітньої програми	033.00.01 Філософія

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307986
Програма № 3318/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти

(підпис)

Київ – 2024

Розробник:

Александрова Олена Станіславівна, доктор філософських наук, професор, декан факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Тимофєєва Галина Вікторівна, викладач кафедри філософії та релігієзнавства.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук

Протокол від 16 січня 2024 року № 8

Завідувач кафедри _____ Олександр ГОРБАНЬ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 13.03.2024 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

_____ Ярослав ПАСЬКО

Робочу програму перевірено

13.03.2024 р.

Заступник декана _____ Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2/60	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування системного теоретичного мислення й рефлексії сучасних соціальних процесів у студента-філософа.

Дисципліна спрямована на формування таких фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
	ЗК-02. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-03. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-04. Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
	ЗК-06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-09. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.
	ЗК-10. Здатність працювати автономно.
	ЗК-11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
	ЗК-12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК-13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

	суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК-14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</i>	СК-03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.
	СК-05. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.
	СК-06. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
	СК-07. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
	СК-08. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.
	СК-09. Здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи.
	СК-10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.
	СК-11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
	СК-12. Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності.
	СК-13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії
	СК-14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-02. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.
ПРН-04. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.
ПРН-05. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
ПРН-08. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.
ПРН-09. Мати навички написання філософських текстів.
ПРН-10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.
ПРН-11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
ПРН-12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
ПРН-13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН-16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.
ПРН-17. Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.
ПРН-18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		с.	пр.	м.к.	с.р.	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Об'єкт, предмет та функції соціальної філософії.	10	2	2	2	-	4
Тема 2. Історія соціально-філософського знання.	12	2	-	4	-	6
Модульний контроль	2				2	
Разом	24	4	2	6	2	10
Змістовий модуль 2						
Тема 3. Суспільство. Суспільні відносини. Суспільний розвиток.	12	2	-	4	-	6
Тема 4. Людина. Особистість. Індивідуальність.	12	2	2	2	-	6
Тема 5. Суспільна свідомість.	10	2	-	2	-	6
Модульний контроль	2				2	
Разом	36	6	2	8	2	18
Усього годин	60	10	4	14	4	28

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Об'єкт, предмет та функції соціальної філософії.

Місце соціальної філософії в системі гуманітарного знання.

Об'єкт дослідження соціально-філософського знання: суспільство, соціальні спільноти та групи, людина як соціальний суб'єкт.

Предмет дослідження соціально-філософського знання: загальнолюдські основи цивілізаційного існування і розвитку суспільства, співвідношення основних факторів життєдіяльності людей в історичному просторі та часі.

Категорія «соціальне». Основні підходи до визначення «соціального». Класифікація основних понять категорії. Деталізація понять «соціальна діяльність» і «соціальна дія», «соціальний суб'єкт», «суб'єкт розвитку суспільства», «соціальна структура», «соціальні відносини», «соціальний закон», «система регулювання соціальних відносин».

Закони функціонування та розвитку суспільства як цілісної системи. Система регулювання соціальних відносин.

Методи дослідження соціальної філософії.

Специфіка функцій філософії у дослідженні соціальної реальності. Онтологічна, світоглядна, гносеологічна, аксіологічна, прогностична, праксеологічна, методологічна функції.

Тема 2. Історія соціально-філософського знання

Становлення соціальної філософії. Уявлення про суспільство у Стародавній Греції та філософських проектах Сходу.

Концепції розуміння суспільства в Середньовіччі, у вченнях доби Ренесансу та Нового часу. Гуманізм. Закономірності та рушійні сили суспільних змін (М. Макіавеллі: корисливі інтереси та бажання природи людини). Ідеї історичного коловороту, циклічності розвитку (Дж. Віко), географічного детермінізму у суспільстві (Ш. Монтеск'є), безмежного удосконалення знань (Ж. Кондорсе).

Суспільство як система суспільного договору.

Нова методологія гуманітарного знання в класичній німецькій філософії.

Основні ідеї та течії неklasичної європейської філософії.

Соціально-філософські концепції ХХ ст: структурно-функціональний аналіз суспільства, теорія соціальної дії Т. Парсонса, функціоналізм Р. Мертона, школи психологічного напрямку.

Феноменологія Е. Гуссерля. Життєвий світ як культурно та історично обумовлений образ світу, його відображення у свідомості соціальної спільноти. Проблема зв'язку між суб'єктами в інтерсуб'єктивній інтерпретації.

Ієрархія цінностей у філософській антропології М. Шелера. Філософія як екзистенційна можливість «прориву до реальності». Історичність фундаментальної онтології М. Гайдеггера. Проблема суб'єктивної соціальної реальності в екзистенційній аналітиці Dasein. Інтерпретація феномену техніки.

Екзистенціалізм про складні та актуальні проблеми абсурдного (відчуженого) суспільства та буття людини. Роль суспільства у самореалізації особистості. Комунікація як універсальна умова людського буття у концепції К. Ясперса. Відчуження індивіда у суспільстві у теорії Ж.-П. Сартра. Свобода та соціальна справедливість у концепції А. Камю.

Процеси інтеграції та диференціації у розвитку соціальної філософії ХІХ - ХХ ст.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 3. Суспільство. Суспільні відносини. Суспільний розвиток.

Принципи й підходи до вивчення суспільства. Типологізація та класифікація суспільств у сучасній соціальній філософії. Методи дослідження суспільства. Загальні положення системного підходу. Визначення поняття системи. Системно-механістичні та системно-органістичні уявлення про суспільство. Синтезований

підхід до суспільства у працях Ф. Тьонніса та Е. Дюркгейма. Параметри соціальної системи в поняттях теорії систем: будова, функціонування, розвиток.

Поняття соціальних змін. Різновиди соціальних змін, які відбуваються на різних рівнях суспільної системи. Еволюція та революція. Соціальна революція та реформи. Поняття соціального розвитку. Соціальна динаміка. Стадії і джерела соціального розвитку. Потреби, інтереси, цінності. Суб'єкти соціального розвитку. Інтерпретація причини суспільного розвитку в різних філософських школах і соціологічних напрямках. Поняття і критерії соціального прогресу. Історія як процес діяльності людей. Поняття «філософія історії» (Ф. Вольтер). Природознавча історія та історія людства. Розум і знання як джерело суспільного прогресу. І. Гердер: філософія історії як спеціалізована галузь знання, що досліджує загальні проблеми історії. Рівні історії суспільства: всесвітня історія людства, історія держав, етносів та ін. соціальних утворень мезорівня, історія малих соціальних утворень і біографії особистостей. Типи суспільного розвитку: лінійний, спіралевидний, циклічний. Ж.-А. Кондорсе: теорія прогресу як удосконалення розуму. Теорія Г.В.Ф. Гегеля (концепція «хитрощів розуму»). Утопічні теорії (А. Сен-Сімон, Ш. Фур'є, Р. Оуен). Еволюціоністи (О. Конт, Г. Спенсер) про проблему соціального ладу. Теорія історичного матеріалізму. К. Ясперс: історія як буття людини. Теорії циклічного розвитку історії: Полібій, Ж.-Б. Віко, О. Шпенглер, А. Дж. Тойнбі, П. Сорокін, В. Дильтей. Різноманітність та полярність філософських інтерпретацій історичного процесу у концепціях ХХ ст. Формаційний та цивілізаційний підходи. Теорія технологічної детермінованості розвитку суспільства (Р. Арон, У. Ростоу, Д. Белл, Т. Веблен, Р. Дарендорф, О. Тоффлер). Постіндустріальне суспільство та його соціально-онтологічні профілі: інформаційне суспільство, «суспільство спектаклю», «суспільство споживання», «суспільство ризику». Нерепресивна цивілізація в концепції Г. Маркузе. Соціальний час як форма виміру історії. Субстанціальна та релятивна концепції часу. Від Хроноса до Кайроса у постмодерній інтерпретації соціального часу. Фіналізм історії.

Тема 4. Людина. Особистість. Індивідуальність.

Специфіка філософського погляду на людину. Людина, індивід, особистість, індивідуальність. Дискусії про сутність людини в історії філософії. Біологічне і соціальне. Проблема антропосоціогенезу. Сучасні концепції антропосоціогенезу. Особистість як предмет соціально-філософського дослідження. Ключові поняття і категорії соціально-філософської теорії особистості. Соціалізація як процес інтеграції індивіда в соціальну систему. Складові елементи соціалізації (адаптація, інтеріоризація). Агенти, інститути, механізми соціалізації. Поняття соціального характеру, його взаємозв'язок з соціокультурними умовами формування особистості. Теорія життєвих сценаріїв. Теорії соціальних ролей. Теорії розвитку особистості. Соціальна поведінка особистості. Типи пристосування індивідів до життєдіяльності суспільства. Девіантна поведінка особистості. Р. Мертон про типи поведінки в суспільстві: ритуалізм, ретретизм, інноваційна поведінка, конформізм. Проблема адаптації людини в перехідних суспільствах. Процес ресоціалізації.

Проблема життя і смерті у духовному досвіді людства. Поняття індивідуальності. Особистість-індивідуальність.

Тема 5. Суспільна свідомість.

Розуміння свідомості у соціально-філософському вимірі. Співвідношення суспільної та індивідуальної свідомості, закономірності розвитку суспільної свідомості. Структура суспільної свідомості: рівні, сфери, форми. Суспільна психологія та ідеологія соціально-перетворюючої діяльності. Форми суспільної свідомості: наукова, філософська, естетична, релігійна, політична, правова, моральнісна.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	ЗМ 1		ЗМ 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	3	3	4	4
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	9	45
5	Робота на практичних заняттях	10	3	30	4	40
6	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
8	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	224				
Розрахунок коефіцієнта		100/224=0,47				

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення

знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння

програмного матеріалу;

- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;

– підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;

– презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали

4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.		28	70
1	В контексті першої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати питання: соціальне буття як об'єкт соціально-філософського дослідження, соціальний простір і соціальна мобільність, соціальний час. Закони функціонування та розвитку суспільства як цілісної системи. Суб'єкти соціальної дії та соціальних відношень. Поняття «життєдіяльність», «діяльність», «практика», «виробництво». Історичний закон та історична закономірність. Соціальні спільноти як форми соціального буття.	4	10
2	В контексті другої теми студенти повинні самостійно опрацювати питання: щодо генези соціально-філософської думки на Стародавньому Сході, розглянути проблематику соціальних утопій Томаса Мора і Томазо Кампанелли. Виявити ключові особливості розвитку соціальної філософії у I половині XIX ст. Виокремити соціальні аспекти «філософії життя». Розглянути питання, пов'язані із розвитком соціально-філософської думки Київської Русі, на українських землях у XIV –XX століть. Проаналізувати концепції влади у філософів різних епох.	6	15
Змістовий модуль 2			
3	В контексті третьої теми студенти повинні самостійно опрацювати питання: Синтезований підхід до суспільства у працях Ф. Тьонніса та Е. Дюркгейма. Параметри соціальної системи в поняттях теорії систем: будова, функціонування, розвиток. Визначення суспільства, його характерні ознаки. Основні рівні системного підходу до суспільства (макро-, мезо- та мікрорівні). Поняття соціальної спільноти та її різновиди. Соціальні групи – основна форма соціальних спільнот. Види соціальних груп. Етнічні спільноти. Роль етносу і етнічних відносин у становленні, розвитку та функціонуванні суспільства. Сучасні проблеми міжнаціональних відносин та їх історичне коріння. Основні риси та етапи формування української нації. Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Основні підходи до вивчення сім'ї (інтеракціоністський, еволюційний, структурно-функціональний, конфліктологічний, інституціональний). Квазіспільноти. Характерні риси масових спільнот. Поняття маргінальності.	6	15
4	В контексті четвертої теми студенти повинні самостійно опрацювати питання: Ключові поняття і категорії соціально-філософської теорії особистості. Соціалізація як процес інтеграції індивіда в соціальну систему. Складові елементи соціалізації (адаптація, інтеріоризація). Агенти, інститути, механізми соціалізації. Поняття соціального характеру, його взаємозв'язок з соціокультурними умовами формування особистості. Теорія життєвих сценаріїв. Теорії соціальних ролей. Теорії розвитку особистості. Соціальна поведінка особистості. Типи пристосування індивідів до життєдіяльності суспільства. Девіантна поведінка особистості. Р. Мертон про типи поведінки в суспільстві: ритуалізм, ретретизм, інноваційна поведінка, конформізм. Проблема адаптації людини в перехідних суспільствах. Процес ресоціалізації.	6	15

5	В контексті п'ятої теми студенти повинні самостійно опрацювати питання: Мораль, моральне буття, моральна свідомість, буденна моральна свідомість, теоретична моральна свідомість, моральна психологія, моральна ідеологія, моральна самосвідомість, релігія, релігійне буття, релігійна свідомість, буденна релігійна свідомість, теоретична релігійна свідомість, релігійна психологія, релігійна ідеологія, релігійна самосвідомість, політика, політичне буття, політична свідомість, буденна політична свідомість, теоретична політична свідомість, політична психологія, політична ідеологія, політична самосвідомість, право, правове буття, правосвідомість, буденна правосвідомість, теоретична правосвідомість, правова психологія, правова ідеологія, правова самосвідомість, естетичне буття, естетична свідомість, буденна естетична свідомість, теоретична естетична свідомість, естетична психологія, естетична ідеологія, естетична самосвідомість, наука, наукове буття, наукова свідомість, емпірична наукова свідомість, теоретична наукова свідомість, філософія, філософська свідомість, світогляд, теоретична філософія, філософська самосвідомість.	6	15
---	---	---	----

6.4 **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 **Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю**

1. Специфіка соціальної філософії у системі філософського знання.
2. Сутність та зміст поняття «соціальне».
3. Соціально-гуманітарні науки і філософія.
4. Об'єкт і предмет соціальної філософії.
5. Генеза соціально-філософської думки на Стародавньому Сході.
6. Соціальна філософія античної Греції.

7. Соціально-філософські погляди мислителів середньовіччя.
8. Розуміння людини і суспільства у філософії Ренесансу.
9. Соціальні утопії Томаса Мора і Томазо Кампанелли.
10. Соціально-філософська думка раннього Нового часу.
11. Соціальна філософія доби Просвітництва.
12. Погляди на суспільство і історію І. Канта та Г. Гегеля.
13. Розвиток соціальної філософії у І половині ХІХ ст.
14. Особливості розвитку соціально-філософської думки в ХІХ столітті.
Марксизм.
15. Соціальні аспекти «філософії життя».
16. Соціально-філософська думка ХХ-ХХІ століть.
17. Генеза соціально-філософської думки Київської Русі.
18. Розвиток соціальної філософії на українських землях у ХІV –ХVІІІ ст.
19. Українська соціальна філософія ХІХ-ХХ століть.
20. Соціальне буття як об'єкт соціально-філософського дослідження.
21. Поняття «життєдіяльність», «діяльність», «практика», «виробництво».
22. Соціальний простір і соціальна мобільність.
23. Соціальний час як вимір історії.
24. Специфіка філософського розуміння людини. Проблема сутності людини в історії філософії.
25. Єдність природного, соціального і духовного в людині. Проблема антропосоціогенезу.
26. Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність».
27. Соціалізація – процес формування особистості.
28. Поняття суспільства. Основні філософські концепції суспільного життя.
29. Характерні риси і закономірності розвитку суспільства.
30. Поняття суспільних відносин, їх сутність і структура.
31. Взаємозв'язок «людина-суспільство» як закономірність розвитку соціального.
32. Суспільне виробництво. Матеріальне і духовне виробництво.
33. Спосіб виробництва та його структура.
34. Типології суспільств у соціальній філософії.
35. Порівняльний аналіз моделей суспільства у проектах модерну та постмодерну.
36. Теорії «інформаційного суспільства».
37. Соціальні спільноти як форми соціального буття.
38. Соціальний розвиток: сутність і зміст поняття.
39. Інтереси і потреби.
40. Суб'єкти соціального розвитку.
41. Поняття історичного процесу. Проблема єдності і розмаїття всесвітньої історії.
42. Формаційний та цивілізаційний підходи до аналізу історії.
43. Взаємозв'язок форми і змісту, явища і сутності, необхідності і випадковості в історичному процесі.

- 44.Історичний закон та історична закономірність.
- 45.Проблема критеріїв суспільного прогресу.
- 46.Соціальна природа влади.
- 47.Поняття суспільної свідомості.
- 48.Закономірності розвитку суспільної свідомості.
- 49.Структура суспільної свідомості, її основні елементи.
- 50.Співвідношення суспільної та індивідуальної свідомості.
- 51.Основні форми суспільної свідомості.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Загальний обсяг роботи студента – 60 год. З них контактні – 28 год. (лекції – 10 год., семінари – 4 год., практичні – 14 год.). Самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Об'єкт, предмет та функції соціальної філософії. (1 бал)	Тема 2. Історія соціально- філософського знання. (1 бал)	Тема 3. Суспільство. Суспільні відносини. Суспільний розвиток. (1 бал)	Тема 4. Людина. Особистість. Індивідуальність. (1 бал)	Тема 5. Суспільна свідомість. (1 бал)
Семінарські заняття (теми, бали)	Об'єкт, предмет та функції соціальної філософії. (11 балів)	-	-	Людина. Особистість. Індивідуальність. (11 балів)	-
Практичні заняття (теми, бали)	Об'єкт, предмет та функції соціальної філософії. (11 балів)	Історія соціально- філософського знання. (22 бали)	Суспільство. Суспільні відносини. Суспільний розвиток. (22 бали)	Людина. Особистість. Індивідуальність. (11 балів)	Суспільна свідомість. (11 балів)
Самостійна робота	Самостійна робота до теми 1 (10 балів)	Самостійна робота до теми 2 (15 балів)	Самостійна робота до теми 3 (15 балів)	Самостійна робота до теми 4 (15 балів)	Самостійна робота до теми 5 (15 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Семестровий контроль	Залік (100)				

8. Рекомендовані джерела

1. Bunge, M. (1989). *Social Philosophy*. In: *Treatise on Basic Philosophy*, vol 8. Springer, Dordrecht.
2. de Oliveira, N. F. (2012). *On the Genealogy of Modernity: Foucault's Social Philosophy*. Nova Biomedical Books.
3. Fitz-Gibbon, A. (Eds.). (21 Feb. 2023). *Social Philosophy*. In *Social Philosophy*. Leiden, The Netherlands: Brill.
4. Frega, R. (2014). Between Pragmatism and Critical Theory: Social Philosophy Today. *Hum Stud* 37, 57-82.
5. Morkuniene, J. (2004). *Social Philosophy: Paradigm of Contemporary Thinking* (1a. Ed., 1a. Reimp.). Washington: The Council for Research in Values and Philosophy.
6. Nisbet, R. A. (1973). *The Social Philosophers: Community and Conflict in Western Thought*. New York: Crowell.
7. Weinberger, O. (1992). Law, Institution and Legal Politics. Fundamental Problems of Legal Theory and Social Philosophy. *Tijdschrift Voor Filosofie* 54 (3):577-577.
8. Zuidervart, L. (2007). *Social Philosophy After Adorno*. Cambridge University Press.
9. Андрущенко В.П., Губерський Л.М., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія: підручник. Київ: Юрінком-Інтер, 2016. – 463 с.
10. Бистрицький Є.К. Метафізика суспільного, що сумірна людині. Концепція мультикультуралізму / Є.К. Бистрицький. – Київ, 2005.
11. Бойченко І.В. Філософія історії. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 723 с.
12. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну / Ю. Габермас: пер. з нім. та комент. В.М. Купліна. – К., 2001.
13. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної: Пер. з англ. – К.: Дух і Літера, 2000. – 606 с.
14. Горлач М.І. Основи філософських знань: підручник / М. І. Горлач, В.Г. Кремень. – К., 2008.
15. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник / А.М. Єрмоленко. – К., 1999.
16. Краснодембський З. На постмодерністських роздоріжжях культури / З. Краснодембський. – К., 2000.
17. Культура. Ідеологія. Особистість: методологічно-світоглядний аналіз / за ред. Л.В. Губерського, В.П. Андрущенка, М.І. Михальченка. – К., 2005.
18. Лях В.В. Сучасна зарубіжна соціальна філософія / В.В. Лях. – К., 1996.
19. Михальченко М.І. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи / М.І. Михальченко. – Дрогобич, 2004.
20. Мотрич Н.С. Соціальна філософія: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1998.
21. Платон. Держава: Пер. з давньогр. – К.: Основи. – 2000. – 355 с.
22. Попович М.В. Нарис історії культури України / М.В. Попович. – К., 1999.
23. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги: В 2 т.: Пер. з англ. – К.: Основи, 1994. – 938с.
24. Ролз Дж. Теорія справедливості: Пер. з англ. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 822 с.
25. . Соціальна філософія. Короткий енциклопедичний словник. – К.-Х.:«Рубікон», 1997. – 400 с.
26. Стратегія розвитку держави: теорія і практика /За ред. О.С.Власюка. – К.: НІДС, 2002. – 864с.
27. Таран В.О., Зотов В.М., Резанова Н.О. Соціальна філософія: навч. посіб./ В.О. Таран, В.М. Зотов. – К.: Центр учбової літератури, 2009.
28. Тоффлер Е. Особистість майбутнього / Е. Тоффлер // Генеза. – 1996. – № 1 (4).

29. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник /В. Ананьїн, В. Горлинський, О. Пучков. – Київ. ІСЗЗ КПІ ім. І. Сікорського, 2018. – 171 с.
30. Філософія історії. Енциклопедичний словник-довідник / За заг.ред. В.О. Огнев'юка. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. – 416 с.